

Sygn. akt I CK 343/04

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 21 grudnia 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Żyznowski (przewodniczący)

SSN Marek Sychowicz (sprawozdawca)

SSA Wojciech Kościółek

Protokolant Anna Matura

w sprawie z powództwa S.O.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „P.”

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 21 grudnia 2004 r.,

kasacji powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 stycznia 2004 r., sygn. akt [...],

oddala kasację;

zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2004 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki S.O. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 22 lutego 2002 r., oddalającego powództwo o zasądzenie od Spółdzielni Mieszkaniowej „P.” kwoty 98 000 złotych z odsetkami ustawowymi tytułem równowartości spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr 41 przy ul. L. 12 w W., a w razie niemożności spełnienia tego żądania – o nakazanie pozwanej, aby przyznała powódce spółdzielcze własnościowe prawo do wymienionego lokalu. Podstawą tego rozstrzygnięcia są ustalenia, według których członkiem pozwanej, któremu przysługiwało spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego nr 41 przy ul. L. 12, była siostra powódki W.A. W dniu 6 grudnia 1995 r. wystąpiła ona do pozwanej o przekształcenie przysługującego jej lokatorskiego prawa do lokalu w prawo własnościowe. Dnia 17 grudnia 1995 r. zmarła. W marcu 1996 r. powódka wpłaciła wymaganą przy przekształceniu sumę tytułem uzupełnienia wkładu budowlanego. W dniu 2 kwietnia 1996 r. Zarząd pozwanej podjął uchwałę o przekształceniu przysługującego W.A. spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu w prawo własnościowe. W grudniu 1996 r. powódka powiadomiła pozwaną o śmierci siostry i wniosła o przyjęcie jej w poczet członków Spółdzielni i przydzielenie lokalu po zmarłej siostrze. W dniu 20 marca 1997 r. Zarząd pozwanej uchylił uchwałę z dnia 2 kwietnia 1996 r. Pozwana odmówiła przyjęcia powódki w poczet swoich członków i przydzielenia lokalu po zmarłej siostrze a powództwo S.O. zawierające takie same żądania zostało prawomocnie oddalone. Prawomocnym postanowieniem sądu zostało stwierdzone, że spadek po W.A. nabyła w całości powódka. W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny stwierdził, że przysługujące W.A. spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego wygasło z dniem jej śmierci. Prawo to, ani roszczenie o przekształcenie tego prawa w prawo własnościowe nie przeszły na powódkę. Nigdy nie nabyła ona spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, a zatem nie może skutecznie domagać się zapłaty jego równowartości. Sąd Apelacyjny zauważył, że powódce przysługuje

jedynie uprawnienie do zwrotu wkładu mieszkaniowego i sumy wpłaconej tytułem uzupełnienia wkładu budowlanego, ale żądanie pozwu nie obejmowało tych roszczeń.

Wyrok wymieniony na wstępie zaskarżyła kasacją powódka. Podstawę kasacji stanowią: naruszenie prawa materialnego – art. 219 § 1 prawa spółdzielczego (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 ze zm.) przez przyjęcie, że powódka nie nabyła w drodze dziedziczenia po siostrze roszczenia o przyjęcie do pozwanej Spółdzielni i przydział lokalu mieszkalnego na warunkach spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu oraz naruszenie przepisów postępowania – art. 321 § 1 w zw. z art. 187 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przez nieorzeczenie o zwrocie i zwaloryzowaniu kwot wpłaconych pozwanej z tytułu wkładu budowlanego i art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego mającego znaczenie dla rozstrzygnięcia o tym zwrocie. Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania lub o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew zarzutowi kasacji Sąd Apelacyjny trafnie stwierdził, że stan faktyczny rozpoznawanej sprawy różni się od stanu faktycznego sprawy, w której Sąd Najwyższy wydał wyrok z dnia 27 kwietnia 1983 r., I CR 432/82 (OSPika 1984, nr 12, poz. 249). W tamtej sprawie bowiem suma tytułem uzupełnienia wkładu budowlanego wpłacona została przed śmiercią członka spółdzielni, który wystąpił o przekształcenie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu w prawo własnościowe. Już więc z tego względu pogląd wówczas wyrażony przez Sąd Najwyższy, że powstałe roszczenie członka o przydział jego lokalu na warunkach prawa własnościowego podlega dziedziczeniu, nie może być odpowiednio odniesiony do sytuacji powódki. Przede wszystkim jednak nie ma dostatecznej podstawy do zakwestionowania prawidłowości stanowiska Sądu Apelacyjnego, który w ślad za poglądami wyrażonymi w piśmiennictwie prawniczym uznał, że roszczenie o przekształcenie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu we własnościowe prawo do tego lokalu nie podlega dziedziczeniu. Nie można bowiem przyjąć, że dziedziczne jest prawo (roszczenie), które wywodzi się z nie

podlegającego dziedziczeniu spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu (art. 218 § 1 prawa spółdzielczego). Poza tym konsekwencją uznania dziedziczności roszczenia o przekształcenie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu we własnościowe prawo do tego lokalu byłoby przysługiwanie spadkobiercom członka roszczenia o przydział lokalu na warunkach prawa własnościowego. Roszczenie to konkurowałoby z przewidzianym w art. 221 § 1 prawa spółdzielczego roszczeniem osób bliskich zmarłego członka, zamieszkałych z nim razem, o przyjęcie do spółdzielni i o przydział lokalu po byłym członku. Niedopuszczalne jest zaś kreowanie w drodze wykładni przepisów prawa roszczenia, które choćby tylko w pewnych sytuacjach faktycznych uniemożliwiałoby realizację roszczenia wprost przyznanego przez ustawę.

Zarzut kasacji naruszenia przez zaskarżony wyrok prawa materialnego – art. 219 § 1 prawa spółdzielczego nie jest zatem zasadny.

Niezasadne są także zarzuty kasacji naruszenia przepisów postępowania – art. 321 § 1 w zw. z art. 187 § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 233 § 1 k.p.c.

Przepisy art. 187 k.p.c. adresowane są do powoda. Sąd nie może ich naruszyć.

Z treści art. 321 § 1 k.p.c. wynika, że naruszenie tego przepisu przez sąd może polegać na wyrokowaniu co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, albo o zasądzeniu ponad żądanie. Nie jest naruszeniem tego przepisu nierozpoznanie w całości czy też w części żądania zgłoszonego w pozwie.

We wniesionej w sprawie apelacji powódka nie podniosła zarzutu częściowego nierozpoznanie żądania pozwu. Kasacja nie zarzuca naruszenia przez Sąd Apelacyjny żadnego przepisu, który miał zastosowanie w postępowaniu przed sądem drugiej instancji i który zobowiązywałby ten sąd do rozważenia z urzędu, czy zaskarżonym wyrokiem rozstrzygnięto o całości żądania pozwu.

Zwrócić też należy uwagę, że w sytuacji, gdy w apelacji powódka nie podniosła zarzutu częściowego nierozpoznanie żądania pozwu (które to uchybienie nie powoduje nieważności postępowania – art. 379 k.p.c.), ze względu na przepis art. 162 k.p.c. podniesienie takiego zarzutu w kasacji nie może być skuteczne.

Już więc zatem tylko na marginesie należy stwierdzić, że tak sformułowanie żądania pozwu jak i jego uzasadnienia, a także treść licznych wniosków dowodowych zgłaszanych przez powódkę nie dawały podstawy do przyjęcia, że żąda ona jeszcze czegoś innego niż równowartości (zwaloryzowanego) własnościowego prawa do lokalu, ewentualnie przyznania jej własnościowego prawa do tego lokalu.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² oraz art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c. orzekł jak w sentencji.